

معاد

از دیدگاه امام خمینی (س)

www.ketab.ir

تبیان آثار موضوعی

دفتر سی ام

خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸.
معاد از دیدگاه امام خمینی(س) / [ویرایش ۲]. تدوین فروغ‌السادات رحیم‌پور. - تهران: مؤسسه
تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، ۱۳۸۲. ۵۲۶ ص. - (تبیان: آثار موضوعی: دفتر سی‌ام)
ISBN: 978 - 964 - 335 - 051 - 2

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۵۰۱ - ۵۲۶: همچنین به صورت زیرنویس. چاپ اول: ۱۳۷۸.

۱. خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -
پیامها و سخنرانیها - نظریه درباره معاد. ۲. معاد - مقاله‌ها و خطابه‌ها. الف. مؤسسه تنظیم و
نشر آثار امام خمینی(س)، گروه معارف اسلامی. ب. رحیم‌پور، فروغ‌السادات، گردآورنده. ج. عنوان.
۹۵۵ / ۰۸۴۲ DSR ۱۵۷۴ / ۵ / م ۵۶ م ۶
کتابخانه ملی ایران
۱۰۳۴۹ - ۷۸ م

کد / م ۶۳۰

معاد از دیدگاه امام خمینی(س) - تبیان آثار موضوعی (دفتر سی‌ام)

تحقیق و نشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)

تدوین: فروغ‌السادات رحیم‌پور

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و نشر عروج

چاپ هفتم: ۱۴۰۲ / ۵۰ نسخه

- خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۶۶۴۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵
- خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷
- مراکز پخش: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۳۷
- حرم مطهر حضرت امام خمینی(س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۳۸۰۱
- کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
الف	مقدمه
۱	فصل اول: معاد، امتداد و استمرار حیات
۱۷	فصل دوم: دلایل اثبات معاد
۳۱	فصل سوم: تجرّد نفس و بقای روح
۳۶	آرای فلاسفه در باب تجرّد نفس
۴۵	اثبات تجرّد نفس
۴۸	ادله تجرّد نفس در اسفار
۵۳	بقای نفس در عالم تجرّد
۶۱	دلایل نقلی تجرّد و حیات روح
۶۹	فصل چهارم: حدود نفس و رابطه آن با بدن
۷۴	اقوال مختلف پیرامون حدود نفس
۷۷	ارتباط نفس با عالم طبیعت

ارتباط روح با بدن در عالم برزخ و قیامت

۹۰

۱۱۵	فصل پنجم: تناسخ
۱۱۷	دلایل امتناع تناسخ
۱۲۵	ابطال تناسخ صعودی و نزولی
۱۳۸	شبهات قائلین به تناسخ
۱۶۳	فصل ششم: مرگ یا حیات برتر
۱۶۵	حقیقت و کیفیت مرگ
۱۷۰	اقسام مرگ
۱۸۵	مقام و حقیقت شهادت
۱۹۰	علت خلق مرگ
۱۹۱	سبب خوف از مرگ
۱۹۸	احتضار و خصوصیات آن
۲۰۹	سکرات مرگ
۲۱۲	عزرائیل (ع) و نزع
۲۱۵	فصل هفتم: عالم قبر یا برزخ
۲۲۹	فصل هشتم: دنیا و آخرت
۲۳۲	دنیا
۲۳۹	دنیا و ماورای دنیا
۲۴۱	آخرت
۲۴۴	ماده اخروی

۲۶۷	فصل نهم: معاد جسمانی
۲۸۵	تطورات جسم در عوالم مختلف
۳۰۵	شبهات معاد جسمانی
۳۰۵	شبهه اول
۳۰۷	شبهه دوم
۳۰۹	شبهه سوم
۳۱۲	معاد روحانی
۳۱۷	فصل دهم: قیامت
۳۲۸	نامهای قیامت
۳۳۱	فصل یازدهم: صراط
۳۴۷	فصل دوازدهم: نامه اعمال
۳۵۳	فصل سیزدهم: بهشت و جهنم
۳۶۰	بهشت
۳۶۰	بهشت اعمال
۳۶۱	بهشت صفات
۳۶۴	بهشت لقاء
۳۶۵	جنت خداوند
۳۶۸	جهنم
۳۶۸	حقیقت جهنم
۳۷۳	مراتب و خصوصیات جهنم
۳۸۸	خلود

۳۸۸	موجبات خلود
۳۹۲	ارتباط بین اعتقادات و جایگاه آخرت
۴۰۳	فصل چهاردهم: تجسّم اعمال
۴۲۰	پاسخ شبهه عدم تناسب بین اعمال و جزاء
۴۲۵	فصل پانزدهم: صورت ملکوتی اخروی
۴۳۷	صور اخروی برخی اعمال و حرکات
۴۴۵	فصل شانزدهم: تغییر و تکامل در عوالم سه گانه
۴۵۹	فهارس
۴۶۱	فهرست تفصیلی
۴۸۹	فهرست آیات
۴۹۵	فهرست روایات
۵۰۱	فهرست مآخذ
۵۲۱	فهرست منابع

مقدمه

اندیشه پیرامون زندگی و مرگ، فنا و بقا، تداوم یا انقطاع حیات، محدود بودن هستی به جهان ماده یا امتداد یافتن آن در عالمی غیرمادی، وجود عنصر پایدار غیر فانی در انسان، امکان متصل شدن به سرچشمه حیات و بقای ابدی و... همواره همراه و همنشین روح و جان آدمی بوده و آرزوی جاودانه زیستن و داشتن هستی نامحدود، رهایی از حدود و قیود طبیعت، دست‌یابی به آرامش، عدالت و سعادت مطلق، بهره‌مندی از حیات طیبه و زیستن در جهات معنویت، خواسته‌ها و تمنیات دسته‌نیافته انسان بوده‌اند. در این راستا ادیان الهی، آشنا ساختن با «آغاز و انجام هستی» را بزرگترین رسالت خود دانسته‌اند و از طریق وحی، این دو مطلوب مستور و مکنون را آشکارتر کرده‌اند. بشر نیز با استمداد از وحی، عقل و خرد و یا با آمیختن این دو، برای روشنتر ساختن این مجهولات تلاش نموده و کوشیده تا در پرتو معرفت «مبدأ و معاد» به شناخت حقیقت خود دست یابد و در مسیر حیات متعالی گام بردارد.

مجموعه‌ای که پیش رو دارید حاصل گردآوری آرا و نظرات حضرت امام(س) پیرامون «معاد» است که در ضمن آثار مکتوب، جلسات درس فلسفه و بیانات و سخنرانیهای ایشان ثبت و ضبط شده است و شامل تبیین، شرح و تفسیر و نقد و بررسی دیدگاههای مقبول و بیان دیدگاههای خاص حضرت امام، از بیان و قلم ایشان می‌باشد.